

ОСВІТА ТА ЕКОНОМІКА: У ПОШУКАХ ДІАЛОГУ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

імені К.Д.УШИНСЬКОГО

факультет української філології інституту мов світу

кафедра філософії та соціології

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Рада молодих вчених

кафедра банківської справи

ОСВІТА ТА ЕКОНОМІКА: У ПОШУКАХ ДІАЛОГУ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ТОМ 1

ОДЕСА, 2012

ЗМІСТ

МЫСЫК И.Г. К ВОПРОСУ ОБ ИДЕАЛЕ ОБРАЗОВАННОСТИ.....	5
НАДИБСЬКА О.Я. ГУМАНІЗМ ЯК ПРІОРИТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ, ВИХОВАННЯ ТА НАУКИ.....	6
ПАЗИНІЧ Ю.М., АЗЮКОВСЬКИЙ О.О. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО ДОСТУПУ ДО ОСВІТНЬОГО КОНТЕНТУ В СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	10
КАРАНФИЛОВА Е.В. ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ СТРАТЕГИИ В КОНТЕКСТЕ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ ДЕВИАНТНОСТИ.....	13
ПЕТИНОВА О.Б., ФАЮК Л.В. ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ.....	15
КОЙЧЕВА Т.И. АТТЕСТАЦИЯ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ В КОНТЕКСТЕ ЕЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ.....	19
МАШТАЛЕР А.А. ОСВІТА В ПАРАМЕТРАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	21
ДАНИЛЮК Г.В., ПЕТИНОВА О.Б. ЕКОНОМІКА ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	24
ГЕРБЕЙ О.А., ПЕТИНОВА О.Б. ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЯК КАТЕГОРІЯ ФІЛОСОФІЇ.....	28
ДЕМЧУК Л.С., ПЕТИНОВА О.Б. ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ БУТТЯ ОСОБИСТОСТІ.....	30
ДОВГОПОЛА Г.І., ПЕТИНОВА О.Б. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ СВІДОМОСТІ.....	32
ДУМИК Л.В., ПЕТИНОВА О.Б. СУСПІЛЬСТВО ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ В ФІЛОСОФІЇ.....	34
ПАСТУХ В.О., ПЕТИНОВА О.Б. ЕКОНОМІЧНЕ МИСЛЕННЯ ТА ЕКОНОМІЧНА КУЛЬТУРА: ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ.....	36
ПОПЛАВСКАЯ С.В. ИНФОРМАЦИОННАЯ РЕВОЛЮЦИЯ И ФИЛОСОФСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ.....	38

Образованный человек обязательно должен был изучить курс семи свободных искусств, иначе он таковым не признавался. Свободные искусства преподавались в общеобразовательных школах, а более основательно и глубоко — в университетах на «факультетах искусств», которые составляли начальную ступень высшего образования.

Каков современный идеал образованного человека? Существует «квадриум технологий», определенный французским философом М. Фуко (1984) в книге «Технологии самого себя»:

1) технологии производства, которые дают возможность производить, превращать вещи и манипулировать ими;

2) технологии знаковых систем, которые позволяют использовать знаки, значения, символы, системы обозначения;

3) технологии власти, которые определяют поведение индивидов, подчиняют их определенным системам власти (господство);

4) технологии самого себя, которые позволяют индивидам осуществлять определенные действия над своим телом и душой, мыслями, поведением, образом жизни и преобразовывать себя для достижения счастья, чистоты, мудрости, совершенства или бессмертия» [2, с. 12-18].

Идеал образованности — это эталонная концептуализация ценностей личности, востребованной в данном обществе и в данном историческом контексте.

Схема «технологичного» человека Фуко включает основные направления движения к современному идеалу образованности. «Джентльменский набор» обязательных знаний, вероятно, составят английский язык, знание компьютера и экономики.

Литература:

1. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней / Реале Дж., Антисери Д. — Т. I. Античность; Перевод: С.А.Мальцева. - ТОО ТК «Петрополис», 1994. — 336 с.

2. Technologies of the self : A seminar with Michel Foucault / Ed. by Luther H. Martin, Huck Gutman, Patrick H. Hutton. — L : Tavistock, 1988. — [IV], 166 p.

Надибська О.Я

ГУМАНІЗМ ЯК ПРІОРИТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ, ВИХОВАННЯ ТА НАУКИ

Нові покоління, які народилися й сформувалися в Україні після здобуття нею незалежності мають зовсім інше, багато в чому несхоже до своїх попередників з інших поколінь українців, соціально-психологічне «обличчя», мають в основі свого світогляду низку культурних, ідеологічних, соціальних пріоритетів, які є багато в чому відмінними від близьких до них за часом поколінь українців, але є набагато ближчими до пріоритетів та завдань, що їх ставить для досягнення молодь багатьох європейських країн.

Проблема соціально-психологічного портрету української молоді саме тому видається цікавою й недослідженою. Ця проблема, а якщо бути науково точними – цей складний та багатоаспектний комплекс проблем, є таким, що визначає і визначатиме перспективність українських процесів соціального прогресу та національного й державного творення. Але також є цілком очевидним те, що осмислити цей комплекс проблем у відповідності до його сутності та закономірностей розвитку молоді в сучасному техногенізованому і глобалізованому світі можна лише за першорядної умови, якою є всебічне вивчення пріоритетів сучасного освітнього українського проекту та подання рекомендацій щодо його перспективного розвитку.

На наш погляд, головним пріоритетом сучасного освітнього українського проекту XXI століття є його виразна світоглядна гуманістична спрямованість незалежно від характеру, сфери й способів реалізації наукового знання. Є очевидним, що такий пріоритет не може рівною мірою адекватно реалізовуватися як в гуманітарній, так і в технічній сферах національного освітнього проекту. Саме тому, гуманітарна сфера впливу на всі царини освіти й науки повинна бути визначальною, але такою, яка не диктуватиме прямо власні способи реалізації ідейного світу гуманітарного поступу, не диктуватиме вектори розвитку гуманітарних й негуманітарних сфер освіти та галузей знання.

Гуманізм духовно-інтелектуальних та соціальних пріоритетів української науково-освітньої діяльності має складну та масштабну джерельну базу. Ця база, як цілком очевидним стає кожному з філософів, які, вивчаючи, осмислюють трансцендентальні фактори формування українського мислення, іманентно ґрунтується на тих універсальних засадах, що їх заклали після прийняття в 988 році Руссю-Україною християнства стовпи української не лише духовно-філософської, але й педагогічної думки – Нестор-Літописець, Володимир Мономах, анонімний автор «Слова про Ігорів похід», автори «Києво-Печерського Патерика» тощо. Традиція гуманістичного виховання особистості продовжувалася в настановах українських митців, мислителів, громадських, державних діячів доби Пізнього Середньовіччя та Бароко. Серед них справжніми велетами думки та втілення цієї думки в багатоманітні дії є, що цілком очевидно, митрополит Петро Могила, його сподвижники по уфундуванню складного освітньо-культурного проекту, що ним став Словено-Греко-Латинський Колегіум. Проекту, який мав виразне соціально-історичне значення не лише для української цивілізаційної одиниці, але й для багатьох країн по всі, без винятку, боки вітчизняного кордону.

Саме тому, коли ми ведемо мову про гуманізм як пріоритет української освіти, виховання та науки то, вочевидь, маємо на увазі гуманізм як явище, що багатьма незримими зв'язками поєднується саме з християнською вірою як основою соціального буття українського народу. Гуманістична спрямованість національних ціннісних пріоритетів в освітній галузі виявляється передусім і в тому, що формування особистості на всіх стадіях освітнього розвитку орієнтується на розвиток моральної людської особистості як універсальної

соціально-психологічної одиниці, яка згодом, по досягненню відповідного рівня фаховості, буде розгортати власну діяльність у різних сферах суспільного прогресу саме на засадах гуманізму, керуючись пріоритетністю в соціальному поступі людини християнсько-гуманістичних ідеалів.

На важливості надання такої пріоритетності християнській освіті наголошують, зокрема, європейські мислителі та державні діячі XX-XXI століть. Так, знакова постать британського консерватизму Маргарет Тетчер приділяє проблемі визначення освітніх концептів в англійському навчально-виховному проекті першорядну увагу й зауважує: «Перед лицем всіх труднощів і спокус ми повинні дотримуватись у наших школах суто християнського змісту навчання та життя в колективі, не дозволяти цьому змістові розмиватись. Це завдання було в мене найголовнішим, коли я працювала в Міністерстві освіти, і я не відступлю від нього...» [1, с. 423]. Для всебічного втілення таких християнських соціальних пріоритетів в освітній галузі слід детально осмислити іншу – прямо пов'язану з ними проблему – проблему сутності формування виховного ідеалу в свідомості молоді новітньої доби, проблему вивчення засадничих принципів формування такого ідеалу як підвалини гуманістичної спрямованості будь-якого національного освітнього проекту.

Міркуючи над освітньо-виховним ідеалом українця як основою процесу формування гуманістичної особистості відомий український філософ отець-професор Степан Ярмусь наводить суголосні власному розумінню вказаної проблематики, думки іншого видатного мислителя й теоретика педагогічної думки, що ним був Григорій Ващенко. Для провідних українських мислителів є цілком очевидним, що український освітній проект завжди був і лишається невід'ємною частиною загальноєвропейського освітнього проекту, при всій неординарності підходів до феномену освіти, до філософії освіти кожного з європейських народів. Єднає наш національний освітній проект з аналогійними проектами інших європейських народів передусім спільна християнська основа, яка, серед інших чинників, неодмінно передбачає принцип єдності в розмаїтті. Гуманізм освітнього процесу, відтак, є тією трансцендентальною ланкою, що дозволяє всебічно розвиватися українському освітньо-виховному процесу в своєму річищі, але в неодмінному дискурсі європейських віянь та новацій. Зрештою, таку рису української філософії освіти, що базується на принципові зближення та посиленої інтерференції української науки та освіти з наукою й освітою інших європейських країн ми мали змогу спостерігати ще в часи українських просвітителів – наприклад у часи ректора Болонського університету кінця XV століття Юрія Дрогобича, який прагнув створювати особливу атмосферу взаємообміну ціннісними одиницями між освітніми проектами України та інших країн Європи.

Важливим для філософського розуміння світоглядних констант сьогодення й майбутнього специфіки національних освітніх пріоритетів є й констатований Григорієм Ващенко чинник «спільного шляху», який, як цілком очевидно, позначає стратегічний вектор руху освіти й науки до щоразу нового прочитання спільних для європейських народів християнських цінностей, які відрізняють їх

від «народів азійських». Такі цінності становлять ще одну важливу підвалину освітнього проекту, де вагомим є фактор християнсько-гуманістичного виховання особистості.

Необхідно наголосити на тому, що в українській сучасній соціальній реальності вказані Григорієм Ващенком пріоритети мають не лише традиційно-історичний, а й актуально-новітній характер. Слід звернути особливу увагу на те, що після доби штучного знецінення християнських духовно-соціальних цінностей в науковій літературі, в художніх творах та й у публікаціях численних ЗМІ почала констатуватися бездуховність нашого сучасника, нехтування ним морально-етичними нормами. Як наслідок – констатуються також серйозні проблеми в суспільному житті, вивчаються соціальні виразки сучасного соціального середовища такі як поширення злочинності в її різних формах, наркоманії, інших соціальних хвороб, які швидко й неминуче призводять до руйнування соціальної інфраструктури суспільства, до його самознищення.

Саме християнська гуманізація освіти в сенсі, що його пропонують Григорій Ващенко та Степан Ярмусь, на наше глибоке переконання, становить провідну смислоутворюючу константу будь-якого еволюційного чи реформаційного перетворення національного освітнього проекту в новітньому тисячолітті. Адже йдеться не просто про відродження принципів й традицій, органічно притаманного українцям християнського виховання як основи освітнього процесу, а саме про актуалізацію цих принципів як універсальний й дієвий спосіб подолання багатьох небезпечних соціальних хвороб, про спосіб порятунку особистості як ключової одиниці суспільства та й суспільства як такого від нищення й руйнування. А власне – за великим й головним рахунком – про відповідь на основне питання бути українському суспільству в ХХІ й інших століттях чи не бути в новій історичній епосі?

Невипадково ж, міркуючи про принципові засади морально здорової особистості Григорій Ващенко й Степан Ярмусь наголошують на тому, що крім віри в Бога як основи формування світогляду особистості необхідно формувати в юних особистостях «правду життя та християнську любов». Ці категорії у світі, де часто констатується обман і як наслідок девальвація духовних та соціальних цінностей є не порожнім звуком, а є способом побудови гідних умов соціального життя особистості, адже відомо, щонайбільш розвинені в економічному відношенні країни світу будували свій добробут саме на таких цінностях. Так само необхідною константою формування української особистості ХХІ століття є, на наш погляд, виховання християнської любові, адже в сучасному соціальному середовищі, де часто панує насильство або, принаймні, де частою є інформація про нього формування особистості на цінностях християнської любові до ближнього є потужним чинником зменшення соціального зла, звуження його сфер впливу й форм побутування.

Саме з метою зменшення сфери соціального зла, злочинності як його основної форми і вимагають вчені-філософи, які осмислюють освітню проблематику, від українця-християнина: «він має виховувати у себе і своїх дітей і сприяти вихованню у своїх ближніх рис або добродійностей, потрібних

для реалізації Царства Божого» [2, с. 351-352]. Така освітньо-виховна мета є, а якщо бути точним – її досягнення, на наш погляд, способом зміни та форм соціальних пріоритетів в суспільстві, способом, за допомогою виховання, коригувати вектори соціального розвитку. Цілком зрозуміло, що саме таке смислове наповнення освітнього проекту України майбутнього суттєво змінюватиме філософію освітньої діяльності, робитиме більш чітко визначеними її гуманістичні цілі та методи їхнього досягнення.

Література:

1. Тетчер М. Я вірю / М. Тетчер // Консерватизм : консервативна традиція політичного мислення від Едмунда Берка до Маргарет Тетчер : антологія. – К., 2008. – С. 422 – 430.
2. Ярмусь С. Досвід віри українця / С. Ярмусь. – К. : Світ знань, 2007. – 488 с.

Пазиніч Ю.М., Азюковський О.О.

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО ДОСТУПУ ДО ОСВІТЬНОГО КОНТЕНТУ В СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

Постановка проблеми. Вирішення завдань з практичної реалізації освітнянської парадигми «освіта упродовж життя» зумовила в останні десятиліття в Україні бурхливий розвиток та впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій до освітнього процесу. Використання на всіх етапах та формах навчання інформаційних ресурсів вищого навчального закладу забезпечує технічну можливість реалізації безперервної освіти протягом життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій багатьох авторів: Кузнецова Г.В., Савченко Н.А., Хуторського А.В. [2-6] та ін., свідчить про наявність певних невизначеностей у проблематиці забезпечення відповідної ефективності з надання якісної освіти у наслідок впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Існування багатьох точок зору на те, як і у якому вигляді повинні бути впровадженні інформаційні технології, зумовлює звернення до обґрунтування необхідності цього впровадження взагалі.

Формування цілі публікації як обґрунтування доцільності інформатизації сучасної освіти відповідає сьогоденним реаліям, у яких інформація є тим стратегічним ресурсом суспільства, що зумовлює його потенційну здатність до успішного розвитку. За висновком ЮНЕСКО, інформатизація - це широкомасштабне застосування методів та засобів збору, зберігання і розповсюдження інформації, що забезпечує систематизацію існуючих і формування нових знань, та їх використання суспільством для поточного управління та подальшого вдосконалення і розвитку [1-3].

Основний матеріал дослідження стосується інформатизації сучасного суспільства і тісно пов'язаною з нею інформатизацією освіти, що